

# Juridische Aspecten van het Autonoom Rijden



“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW

# Wettelijke regelingen

- **Internationaal**

Verdrag van Wenen inzake verkeerstekens (1968) - VN  
(Int. Wegencongres -1908/ Verdrag van Genève -1931)

Haags verkeersongevallenverdrag (1971) - Haagse  
Conferentie **lex loci delicti**

- **Supranationaal (EU)**

4<sup>e</sup> Europese Richtlijn WAM

EU Richtlijn 1986/374/EG – art. 6:185 e.v. BW (1990)

- **Nationaal.....**

“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW

# Wegenverkeerswet (WVW) – 1994

- **Bestuurders** = degene die het motorrijtuig bestuurt of degene die, overeenkomstig de bij AmvB gestelde voorwaarde, wordt geacht het motorrijtuig onder zijn onmiddellijk toezicht te doen besturen
- **Motorrijtuigen** = alle voertuigen, bestemd om anders dan langs spoorstaven te worden voortbewogen uitsluitend of mede door een mechanische kracht, op of aan het voertuig zelf aanwezig dan wel door elektrische tractie met stroomtoevoer van elders, met uitzondering van fietsen met trapondersteuning

“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW

# Artikel 185 WVV

- 1) Indien een motorrijtuig waarmee op de weg wordt gereden, betrokken is bij een verkeersongeval waardoor schade wordt toegebracht aan, niet door dat motorrijtuig vervoerde, personen of zaken, is de eigenaar van het motorrijtuig of - indien er een houder van het motorrijtuig is - de houder verplicht om die schade te vergoeden, tenzij aannemelijk is dat het ongeval is te wijten aan overmacht, daaronder begrepen het geval dat het is veroorzaakt door iemand, voor wie onderscheidenlijk de eigenaar of de houder niet aansprakelijk is.
- 2) De eigenaar of houder die het motorrijtuig niet zelf bestuurt, is aansprakelijk voor de gedragingen van degene door wie hij dat motorrijtuig doet of laat rijden.
- 3) Het eerste en het tweede lid vinden geen toepassing ten aanzien van schade, door een motorrijtuig toegebracht aan loslopende dieren, aan een ander motorrijtuig in beweging of aan personen en zaken die daarmee worden vervoerd.
- 4) Dit artikel laat onverkort de uit andere wettelijke bepalingen voortvloeiende aansprakelijkheid.

**Overmacht: men dient te beoordelen of de ongemotoriseerde verkeersdeelnemer een fout heeft gemaakt die zo onwaarschijnlijk was dat de gemotoriseerde verkeersdeelnemer daar redelijkerwijze geen rekening mee behoefde te houden.**

“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW

# Reglement verkeersregels en verkeerstekens (RVV) - 1990

- **Bestuurders** = alle weggebruikers behalve voetgangers
- **Motorvoertuigen** = Alle gemotoriseerde voertuigen behalve bromfietsen, fietsen met trapondersteuning en gehandicaptenvoertuigen, bestemd om anders dan langs rails te worden voortbewogen

“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW

# Het Burgerlijk wetboek - BW

- De onrechtmatige daad – art. 6:162 BW jo art. 6:163 BW
  - 1 ) Hij die jegens een ander een onrechtmatige daad pleegt, welke hem kan worden toegerekend, is verplicht de schade die de ander dientengevolge lijdt, te vergoeden.
  - 2) Als onrechtmatige daad worden aangemerkt een [inbreuk op een recht](#) en een doen of nalaten [in strijd met een wettelijke plicht](#) of met hetgeen volgens [ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt](#), een en ander behoudens de aanwezigheid van een rechtvaardigingsgrond.
  - 3) Een onrechtmatige daad kan aan de dader worden toegerekend, indien zij te wijten is aan zijn schuld of aan een oorzaak welke krachtens de wet of de in het verkeer geldende opvattingen voor zijn rekening komt.

“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW

# Bestanddelen O.D.

- Onrechtmatige daad + toerekenbaarheid + schade + causaliteit + relativiteit  
=  
Verplichting tot schadevergoeding

**HUMAN ERROR**

“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW

# Gebrekkige roerende zaak

- Aansprakelijkheid voor gebrekkige zaken  
Artikel 6:173 BW

## VERSUS

- Productaansprakelijkheid (EU Richtlijn 1986/374/EG)  
Artikel 6:185 BW

“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW



# Artikel 6:173 BW, lid 1

## Risico-aansprakelijkheid

De bezitter van een roerende zaak waarvan bekend is dat zij, zo zij niet voldoet aan de eisen die men in de gegeven omstandigheden aan de zaak mag stellen, een bijzonder gevaar voor personen of zaken oplevert, is, wanneer dit gevaar zich verwezenlijkt, aansprakelijk, tenzij aansprakelijkheid op grond van de vorige afdeling zou hebben ontbroken indien hij dit gevaar op het tijdstip van ontstaan daarvan zou hebben gekend.

De bezitter is aansprakelijk voor zijn gebrekkige zaken als daardoor schade ontstaat.

**Het verwachtingspatroon van de zaak staat centraal**

“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW

## lid 2

- Indien de zaak niet aan de in het vorige lid bedoelde eisen voldoet wegens een gebrek als bedoeld in afdeling 3 van titel 3, bestaat geen aansprakelijkheid op grond van het vorige lid voor schade als in die afdeling bedoeld, tenzij
- a. alle omstandigheden in aanmerking genomen, aannemelijk is dat het gebrek niet bestond op het tijdstip waarop het produkt in het verkeer is gebracht of dat het gebrek op een later tijdstip is ontstaan (...)

“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW

# Dit lid bepaalt de verhouding van de aansprakelijkheid van de bezitter van een gebrekkige zaak tot de productaansprakelijkheid

De bezitter is niet aansprakelijk voor gebreken ontstaan voordat hij de zaak in zijn bezit kreeg.

“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW

# Productaansprakelijkheid

(Softenon)

## Risico-aansprakelijkheid

De producent is aansprakelijk voor de schade veroorzaakt door een gebrek in zijn produkt

tenzij

“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW

- a. hij het produkt niet in het verkeer heeft gebracht;
- b. het, gelet op de omstandigheden, aannemelijk is dat het gebrek dat de schade heeft veroorzaakt, niet bestond op het tijdstip waarop hij het produkt in het verkeer heeft gebracht, dan wel dat dit gebrek later is ontstaan
- c. Het produkt noch voor de verkoop of voor enige andere vorm van verspreiding met een economisch doel van de producent is vervaardigd, noch is vervaardigd of verspreid in het kader van de uitoefening van zijn beroep of bedrijf
- d. het gebrek een gevolg is van het feit dat het produkt in overeenstemming is met dwingende overheidsvoorschriften
- e. het op grond van de stand van de wetenschappelijke en technische kennis op het tijdstip waarop hij het product in het verkeer bracht, onmogelijk was het bestaan van het gebrek te ontdekken
- f. wat de producent van een grondstof of fabrikant van een onderdeel betreft, het gebrek is te wijten aan het ontwerp van het product waarvan de grondstof of het onderdeel een bestanddeel vormt, dan wel aan de instructies die door de fabrikant van het produkt zijn verstrekt

“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW

# Artikel 6:186, lid 1 BW

Een produkt is gebrekkig, indien het niet de veiligheid biedt die men daarvan mag verwachten, alle omstandigheden in aanmerking genomen en in het bijzonder

- a. de presentatie van het produkt
- b. het redelijkerwijs te verwachten gebruik van het produkt
- c. het tijdstip waarop het produkt in het verkeer is gebracht

“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW

# Artikel 6: 187 BW

- **Bevat begripsbepaling wat onder een product (roerende zaak + elektriciteit) en wat onder producent (fabrikant van een eindproduct, van grondstof of onderdeel of ieder die zich als producent presenteert door naam, merk of ander onderscheidingsteken op het product, de importeur, en indien onvindbaar de leverancier) moet worden verstaan**

“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW

## Verdere artikelen geven weer:

- dat de schade die te verhalen valt de schade is door dood of letsel en bij zaakschade is er sprake van een eigen risico van € 500
- De verjaring is drie jaar na de aanvang van de dag waarop de benadeelde met de schade, het gebrek en de identiteit van de producent bekend is geworden of had moeten worden
- Eiser (benadeelde) bewijst
- **DE AANSPRAKELIJKHEID VAN DE PRODUCENT KAN NIET WORDEN UITGESLOTEN OF BEPERKT**

“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW



# EN NU ?

- Is het intelligente systeem bestand tegen weersinvloeden/ vandalen?
- Moet de infrastructuur aangepast worden en wat kost dat?
- De autonome auto verhoudt zich slecht met het geldende aansprakelijkheidsrecht. Dat is ook niet verwonderlijk, want het is voor het recht een grote onbekende.
- Het recht gaat uit van de feilbare mens.
- Ook de producent heeft daar rekening mee te houden.
- Hoever wil je gaan met het intelligente systeem? Dat we het kunnen is niet meer het probleem; wel het inpassen in het bestaande (tijdelijke)systeem;
- Het aansprakelijkheidsrecht beschermt de consument.
- Het aansprakelijkheidsrecht moet ook de “trigger” zijn voor de producent het best mogelijke produkt op de markt te brengen.
- Is de autonome auto bestand tegen bugs en hackers met ransomware?

“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW

- Moeten de huidige autoverzekeringen op de schop ten gunste van een verkeersverzekering / autonome verzekering, die niet uitgaat van schuld maar altijd het slachtoffer schadeloos stelt?
- Is de autonome verzekering t.o.v. de huidige verzekeringen niet te duur of vice versa?
- Is verzekeringsfraude bij een autonome verzekering afdoende uitgesloten?
- Hoe zit het met de privacy van de eigenaar van de autonome wagen bij het uitlezen van het systeem (hack - verlies identiteit eigenaar); is die voldoende gewaarborgd?
- Moet een update van het intelligente systeem wel overgelaten worden aan de bezitter (gemakzucht)?
- Ethiek

# LITERATUUR

- De Wet;
- Aansprakelijkheid voor ‘zelfdenkende’ apparatuur, Mr. A.I. Schreuder, AV&S, afl. 5/6, december 2014, Pag. 131 e.v.;
- Verbintenissen uit de Wet en Schadevergoeding, Spier, Hartlief, Keirse, Lindenbergh, Vriesendorp, Studiereeks Burgerlijk recht, 7<sup>e</sup> druk, 2015;
- Technische vooruitgang in het aansprakelijkheidsrecht, Prof. mr. T. Hartlief, NJ, 15 januari 2016, afl. 2, Pag. 107;
- Self-Driving Cars & the Bumpy Road Ahead, Christopher B. Dolan, Trial, February 2016, Pag. 31 e.v.;
- Aansprakelijkheid zelfrijdende auto’s en andere zelfsturende objecten, E. Tjong Tjin Tai & S. Boesten, VR – kort, 15 april 2016;
- Is een bestuurder van een zelfrijdende auto nog wel aansprakelijk? mr. N.J.J. Szalata, Site SRK Rechtsbijstand, 16 november 2016;

“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW

- Aansprakelijkheidsvraagstukken bij zelfrijdende auto's, mr. B.E. Tichelaar, Tijdschrift Aansprakelijkheids- en verzekeringsrecht in de praktijk, nr. 1 januari 2018 , pag. 29 e.v.;
- Proceed with Caution, D. Hinkle, Trial, February 2018, Pag. 29 e.v.;
- Up in the Air, A. Brodkowitz, Trial, February 2018, Pag. 45;
- Kunstmatige Intelligentie. Hoe wordt de robotauto veilig? B. van de Weijer, De Volkskrant, Sir Edmund, 7 april 2018, pag. 54 e.v..

Hand-out Power-Point hebben? Te verkrijgen via: [nicole.szalata@srk.nl](mailto:nicole.szalata@srk.nl)

“De Autonome Auto”  
NGM & KZGW